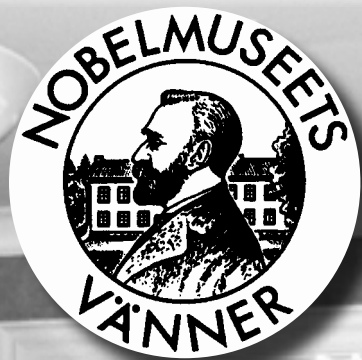

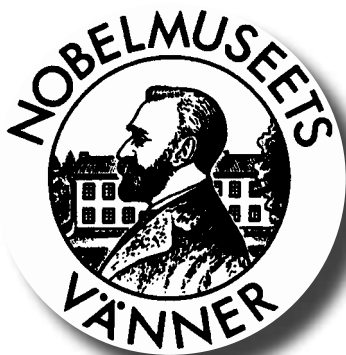
NOBELVÄNNEN

Nr 4

Medlemstidning för Nobelmuseets Vänner

2010

Styrelsen för Nobelmuseumets vänner 2010

Ordförande: Alf Rosberg

Vice ordförande: Ulla Asp

Sekreterare: Jan Hammarstedt

Kassör: Ulrika Lundgren

Ledamöter:

Monica Albertus, Per Aspeli, Harry Tåkvist

Suppleanter:

AnnChristin Jern, Claes Lindgreen, Margareta Lilja, Solveig Nilsson

Adjungerad: Elisabeth Röckert

Redaktionskommitté:

Monica Albertus, Alf Rosberg, Harry Tåkvist, Claes Lindgreen

Revisorer: Robert Karlsson, Dan-Åke Widenberg

Revisorssuppleant: Gösta Samuelsson

Valberedning: Marita Olén Widenberg, Ulla Jansson, Anders Jones

Ordföranden har ordet

Nobelvänner!

Vi kan nu se tillbaka på 2009 och den verksamhet vi haft i föreningen. Utgångspunkten för styrelsen har varit att stödja museets fortsatta utveckling som museum och som mötesplats. Det senare har framstått som en allt viktigare fråga, när Karlskoga nu lägger fast en vision för den framtida utvecklingen av "Alfred Nobels Karlskoga", där nyckelorden är "Innovation och kultur".

Under nobeldagarna genomförde vi tillsammans med museet, Karlskoga kommun, Bofors hotell och Örebro universitet ett seminarium om storytelling. Ett av syftena var att i samverkan med Örebro universitet genomföra ett seminarium som har lite mer vetenskaplig karaktär. Avsikten med detta var att inleda ett arbete som syftar till att försöka återskapa traditionen med att arrangera Nobelsymposier i Karlskoga. Ett annat syfte var att föra in begreppet storytelling som sådant och värdet av goda berättelser, som en viktig del i kommunens vi-

sionsarbete. Berättelsen om Alfred Nobel och hans verksamhet i Karlskoga har bland annat med museets arbete, utvecklats till en av Karlskogas starkaste profilfrågor.

Vi kan nu se att seminariet bidragit till att väcka många tankar och idéer. För Örebro universitet och universitetets etablering av Campus Nobel i Karlskoga har museet, dess miljöer och berättelser en central roll. Detta har nu fått till följd, att universitetet träffat ett samarbetsavtal med museet, som knyter universitetet och museet närmare varandra, Det tillför också museet nya ekonomiska resurser. Under årets nobeldagar kommer Örebro universitet, att arrangera en internationell konferens "Nobel meets Darwin"

inom området "infektionssjukdomars utveckling". Detta är också ett viktigt steg i denna utveckling, där vänföreningen har bidragit aktivt.

Nobelmuseets vänner har bjudit in till två mycket uppskattade temakväl-

lar. Margareta Brandby-Cöster höll en föreläsning om Selma Lagerlöf efter nobelpriset och Karin Öman berättade om "Decembers traditioner", där vi också fick njuta av Karlskogas lucia med skönsjungande tärnor.

Nobeldagen den 10 december högtidlighölls på traditionellt vis med tal och kransnedläggning. Högtidsstunden gavs en värdig inledning med en musikstund i Karlskoga kyrka.

För att koppla tillbaka till inledningen har vi en viktig uppgift i, att stödja museets ambitioner att utvecklas till en mötesplats för vetenskap, entreprenörskap och kultur. En ambition finns, att utveckla stallet och där skapa utrymmen för konferenser och andra typer

av sammankomster och arrangemang, Museet behöver också utveckla möjligheterna att servera kaffe och mat till besökande gäster. Här kommer att krävas ekonomiska resurser som går utanför vad museet normalt mäktar med, Vi diskuterar därför kring möjligheterna, att knyta till oss sponsorer, som kan stödja denna utveckling.

Jag tycker att vi kan se tillbaka på ett 2009 där vi nu har startat ett antal projekt, som kommer att bidra till, att museet accentueras.

Alf Rosberg

ACUVUE
The commitment to vision™

Får du torra ögon
vid skärmen?

Framför datorn skulle dina ögon
välja ACUVUE® OASYS™ linser.

Lundströms Optik
Kungsvägen 33, Karlskoga
Tel. 530 64

SYNOLOGEN®
OPTIKER I SAMVERKAN

Box 193 – 691 24 Karlskoga

Så här ser nya styrelsen ut:

Ordförande: Alf Rosberg

Vice ordförande: Ulla Asp

Sekreterare: Jan Hammarstedt

Kassör: Ulrika Lundgren

Redaktör: Monica Albertus

Ledamot: Per Aspeli

Ledamot: Harry Tåkvist

Suppleant: AnnChristin Jern

*Redaktionskommittén:
Claes Lindgreen*

Suppleant: Margareta Lilja

Suppleant: Solveig Nilsson

Adjungerad: Elisabeth Röckert

Stimulerande nobeldagar i Karlskoga

Årets nobeldagar ägde rum 20-24 oktober och bjöd på ett omväxlande och stimulerande program. Arrangörer var förutom vänföreningen Stiftelsen Alfred Nobels Björkborn, teaterföreningen Lyset, Karlskoga konstförening, Karlskoga kommun, Rädda Barnen och Bofors hotell.

Riksdagens kulturutskott

Veckan tjuvstartade redan den 19 oktober, då moderata ledamöter och tjänstemän i riksdagens kultursutskott besökte Karlskoga, för att se hur man arbetade i årets kulturkommun. Det är imponerande, att en kommun som Karlskoga satsar så mycket på kultur, men man får också ut mycket för pengarna, sade ledamöterna.

Självfallet ingick ett besök på Alfred Nobels Björkborn i programmet. Vid visningen av herrgården fick ledamöterna en smärre chock, när Alfred Nobel i form av Peter Sundh plötsligt vaknade till liv och gav en elegant exposé av Nobels liv och åren på Björkborn. Peter underströk att utan Nobels år på Björkborn hade det inte blivit några nobelpris. Museichefen Elisabeth Röckert hälsade välkommen och gav en första information och från vänföreningen deltog Alf Rosberg, Monica Albertus och Jan Hammarstedt.

Här ses några av deltagarna från riksdagens kulturutskott i Alfred Nobels finrum tillsammans med Alfred själv - Peter Sundh.

I ett av rummen på Björkborns herrgård har man samlat en del av Alfred Nobels korrespondens som utskottet får information om.

Föredrag i Konsthallen

Den 21 oktober inbjöd Karlskoga konstförening till ett föredrag i Konsthallen under rubriken "Alfred Nobel - humanist och konstsamlare. Konstens utveckling under Nobels samtid."

Föreläsare var museichefen i Kristinehamn, Anna Svensson. Hon pekade bland annat på de litterära idealen, som finns i motiveringen till litteraturpriset. Nobel föredrog den ideala, heroiska och föreställande konsten men tyckte inte om naturalismen, vare sig i litteraturen eller i konsten. Sista delen av Anna Svenssons föreläsning handlade om vilken konst man finner

i Nobels bouppteckning och till den återkommer hon i ett senare nummer av Nobelvännen.

Berättelsens makt

Den 21 oktober hölls på Bofors hotell och i Stallet ett mycket intressant seminarium: "Berättelsens makt - ett seminarium om storytelling". Representeranter för Örebro universitet, Karlskoga kommun och en rad företag i Karlskoga deltog. Ett av syftena med detta seminarium var, att utveckla samarbetet med universitetet, för att på sikt göra det möjligt att åter arrangera så kallade Nobelsymposier i Karlskoga. Detta syfte har delvis uppnåtts genom att Örebro universitet planerar för ett internationellt symposium om infektionssjukdomar med professor Dan Danielsson och en amerikansk kollega, som arrangerar under nästa års nobelveckan. Men åter till seminariet.

Nya infallsvinklar

Jag är övertygad om, att alla fick nya infallsvinklar på exempelvis marknadsföring. Genomgående tema var att det inte är ett företags organisation som är det intressanta, utan berättelser som kan lyfta fram starka eller svaga sidor, positiva eller negativa energier.

Berättelserna utgör ett slags kulturkapital, som kan användas för att utveckla organisationer och bygga varumärken. Det underströk den inledande föreläsaren Matts Heijbel i ett engagerat föredrag "Begrepp som kompetens, funktion, nytta", händelsebaserade berättelser från verkligheten, som visar vad företaget, kommunen med flera kan åstadkomma. Det är berättelser, som bygger organisationen.

De som var med i seminariet om berättelsens makt - storytelling var: Matts Heijbel, Johan Sandström, Jörgen Eksell, Louise Gyllenberg, Anja Ek och Mikael Sandberg. Foto: Jan Hammarstedt

Erfarenheter från ett BAE-projekt

Docenten vid Handelshögskolan i Örebro, Johan Sandström talade om "Erfarenheter från ett BAE-projekt". När amerikanska ägare tog över BAE Systems, ville man att alla anställda skulle skriva under en etisk kod, som handlade om hur man skulle hantera olika situationer. Han redogjorde för olika reaktioner inför denna kod bland chefer, tjänstemän och arbetare. Många ställde sig frågande till nyttan av en sådan kod. Mycket sågs som "för amerikanskt och främmande", annat betraktades som självklart.

Det räcker med sunt förnuft och vanligt vett, tyckte man. Men undertecknad, som under mitt arbete i skolan mött många olika övergripande mål och många försök att skapa en gemensam policy för arbetsplatsen är inte förvånad över resultatet.

Forskning kring storytelling

Jörgen Eksell är doktorand i tjänstestudier vid Lunds universitet och forskar om värdeskapande processer inom hotellbranschen. Under rubriken "Forskning kring storytelling" visade han, hur berättelser om hotellets läge, entré, reception, mat, rum, sällskapslokaler med mera, kan bli en effektiv marknadsföring. Dessa berättelser kan också skapa en vi-känsla bland personalen, som resulterar i en bättre service.

Strategisk kommunikation

Louise Gyllenberg studerar på masterprogrammet i strategisk kommunikation vid Lunds universitet. Hon redogjorde för ett undersökande projekt hon gjort på Bofors hotell 2007 under kursavsnittet: berättelseskapande inom hotell- och restaurangverksamhet. Under rubriken "Storytelling i ett serviceföretag" gav hon oss en intressant redogörelse för hur Bofors hotell kan upplevas från entré till olika våningar, rum och matsal.

Hon upplevde en blandning av olika stilar som hade sin charm och gav en del tips hur hotellet skulle kunna marknadsföras i form av berättelser.

Jobbman

Anja Ek driver sedan några år tillbaka reportagebyrån Story Teller och skriver reportage, som "känns" till veckotidningar och månadsmagasin. Hon menade, att berättelser om olika människor, som drabbas av svåra förluster kan berättas på ett sådant sätt, att den hjälper andra människor i liknande situation, att hitta sin väg ut ur krisen.

Anja har skrivit fyra böcker om den lika barnboksfiguren Jobbman, som älskar att jobba, men som inte vet vad han ska jobba med. Först när Anja kom att samarbeta med Annika Nilsson, grafiker, tecknare och förläggare, förverkligades planerna på en utgivning av böckerna. Storytelling för framtidens karlskogabor, Jobb-

man löd rubriken. Det var härligt, att höra två så entusiastiska damer berätta om ett så fascinerande projekt. Kanske kan berättelserna om Jobbman ingå i berättelsen om Karlskoga.

Omvärldsanalytiker

Mikael Sandberg, som är omvärldsanalytiker vid konsultföretaget Sweco Eurofutures har arbetat med karlskogaprojektet Vision 2020. Under rubriken "Berättelsen om Karlskoga 2020" beskrev han Karlskogas utveckling från teknikstad och tjänstestad till upplevelsestad och menade bland annat, att man kunde utveckla evenemangssidan. Begrepp som tradition och förnyelse är väsentliga,. Under diskussionen ställdes frågan om Nobel fortfarande kan ses som ett effektivt varumärke. Alla var överens om, att namnet Nobel är oöverträffat som varumärke eftersom det verkligen kan förknippas med tradition, förnyelse och nytänkande, värden som kännetecknar Karlskoga. Kvällen avslutades med en paneldiskussion under ledning av dagens moderator fil. dr. Sven Helin. Diskussionen avbröts efter ett tag av Calle Thyras (alias Peter Sundh), som gjorde en bejublad entré och drog en rad klassiska historier om och av Thyras. Samma Peter Sundh, som öppnade symposiet men då i form av Alfred Nobel, som berättade om Björkborn och nobelprisen, som vanligt på ett mycket underhållande och informativt sätt.

Nobelmiddag

På onsdagskvällen inbjöd Bofors hotell till en "Nobelmiddag" med meny från nobelbanketten 2008. Göran Beck, chef på Bofors hotell hälsade gästerna välkomna, Nobelmenyn, vilken presenteras efter denna artikel, består förstås av svenska råvaror och vin som är tillgängliga i Sverige. Bordet var dukat med nobelservis och nobelduk, precis som i Stockholm.

Testamentet

På torsdagen var det teaterföreningen Lysets tur att spela Peter Krantz pjäs "Testamentet", som tidigare satts upp på Nobelmuseet i Stockholm. På eftermiddagen visades den för elever i gymnasieskolans åk 2 och på kvällen gavs den som offentlig föreställning i Bregårdsskolans aula.

Fredagens föreställning av "Cilla som tystnade", som var Rädda Barnens bidrag till nobeldagarna fick tyvärr ställas in på grund av att en av skådespelarna skadat sig under en föreställning. På lördagen hålls öppet hus på Nobelmuseet. Från Nobelvännerna medverkade Alf Rosberg, Solveig Nilsson och Jan Hammarstedt som värdar.

Jan Hammarstedt

Vad gjorde Selma Lagerlöf efter Nobelpriset 1909?

Teologie doktor Margareta Brandby-Cöster, Karlstad, som har doktorerat på Selma Lagerlöfs liv och verk, höll den nionde september ett mycket intressant föredrag på Nobelmuseet om vad Selma Lagerlöf gjorde efter nobelpriset.

Föredragshållaren har välvilligt ställt en utskrift av sitt talarmanus till mitt förfogande med villkor, att detta endast får användas som underlag för referat. I manus förekommer en rad citat från Selma Lagerlöfs verk, som jag kommer att återge, eftersom de ger en delvis ny bild av den berömda författarinnan.

Föreläsaren citerade inledningsvis biskop Arvid Runestams tal vid Selma Lagerlöfs begravning påskaftonen 1940: "Selma Lagerlöf fick gå till sagan, för att få fatt på de äkta människorna. Gripna ur dagens verkliga människovärld skulle de inte ha tett sig trovärdiga, men när de steg fram ur sagans skimmer, kände vi igen dem såsom dem vi själva äro eller ville vara. Därför är de innerst inne inga romantiskt blodlösa skapelser. Därför är sagans folk så allmängiltigt mänskligt."

Kvinnosakskvinna

Föreläsaren understryker hur biskop Runestam här ger en fin beskrivning av vilken funktion sagan har. Selma

Lagerlöf uppfattades av många som en "sagotant", men i själva verket var hennes sagoberättande ett kraftfullt berättande om människolivet. Selma Lagerlöf var mycket engagerad i sin samtids stora samhällsfrågor, till exempel rösträttsfrågan och kvinnorörelsen. Under hennes tid började ogifta kvinnor finna en plats i samhället, skaffa sig en yrkesutbildning och börja kunna delta i det intellektuella samtal, som ägde rum utanför hem och familj.

Selma Lagerlöf utbildade sig till lärarinna, men slutade i mitten av 1890-talet för att helt få ägna sig åt författarskap. Hon flyttade till Falun och engagerade sig i den då hett aktuella rösträttsfrågan och fredsfrågan. I ett brev till Sofie Elkan berättar hon om hur upprörda herrarna i Falun var över hennes engagemang i en nystartad rösträttsförening. "Jag kan inte neka till, att herrarnas vrede har väckt mina förhoppningar, att reformen måtte vara närmare förestående än jag vågat hoppas på."

Nobelpriset

1909 fick alltså Selma Lagerlöf nobelpriset, som första kvinna i världen. En 51-årig kvinna utan rösträtt! Det skedde inte utan häftiga diskussioner i Svenska Akademien, men det fanns

ett starkt internationellt tryck från vetenskapsmän och tunga institutioner. Hon fick priset med följande motivering: "På grund av den ädla idealitet/den fantasins rikedom och den framställningens självfullhet som präglade hennes diktning."

Det är ju allmänt känt, att många nobelpristagare i litteratur fått de svårare som författare efter priset, och inte kunnat åstadkomma något nytt litterärt verk. Så var det inte för Selma Lagerlöf. Före 1909 skrev hon ju sina stora verk, som Gösta Berlings saga, Jerusalem och Nils Holgersson. Livet efter nobelpriset kännetecknades av en omfattande verksamhet både som författare och som företagare med många anställda. Hon skrev Kejsaren av Portugallien 1914, Bannlyst 1918 och Löwensköldstrilogin tillsammans med självbiografiska böcker som Dagbok och Ett barns memoarer. Hon köpte tillbaka Mårbacka och drev gården som företag. Hon var den i Sunne, som betalade mest skatt och satt därför i kommunstyret. Föreläsaren berättade, att Selma lät gubbarna prata, men när det till slut skulle fattas beslut sade Selma: "Jamen så här kan ni väl inte göra, jag föreslår detta." Hon hade ingen rösträtt i samhället, men i Sunne blev det som hon ville!

Kamp för rättvisa och fred

Det märkliga är, framhåller Margareta Brandby-Cöster, att det hon prisades för, nämligen "fantasiens rikedom

och framställningens självfullhet" fick henne också att i fortsättningen handla och berätta på ett sätt som innebar ett engagemang i samhällsfrågorna, en kamp för rättvisa och en strävan efter fred. Rösträtten, freden och skrivandet var viktiga delar i hennes liv efter priset. År 1911 hölls en stor internationell rösträttskongress i Stockholm med medverkan av Selma Lagerlöf. Hon går igenom vilka argument som är gångbara i debatten och ställer till slut frågan: vad har då kvinnorna gjort, som skulle motivera rösträtt och deltagande i samhällets arbete? Svaret är: De har skapat goda hem. Det har varit kvinnans sak, och mannens sak har varit samhället och staten. Fastän kvinnorna har skapat hemmet, så har de haft männen vid sin sida. Männen, som skapat samhället har däremot inte haft kvinnan vid sin sida. Nu går unga kvinnor ut i arbetslivet och samhället. De har fått en frihet, som de inte tidigare har haft, men nu måste de också få ett ansvar för samhället. När kvinnorna fick rösträtt 1919 och fick rösta för första gången vid valet 1921 var Selma Lagerlöf 63 år.

I krigets skugga

Mitt i Selma Lagerlöfs liv ägde första världskriget rum och hon dog i mars 1940 strax innan tyskarna gick in i Danmark och Norge. Samma år som första världskriget utbröt skrev hon Kejsaren av Portugallien, en kärle-

ksroman om den kärlek som inte söker sitt. Samma år kom hon in i Svenska Akademien. Under kriget skrev hon ingen ny bok, men väl korta berättelser och artiklar i fredsfrågan.

1918 utkom romanen *Bannlyst*, som på ett gripande sätt skildrar våldets roll på ett sätt, som verkligen har aktualitet i denna dag. "Döden har fått en större makt än någonsin förut. Han härskar över oss och förtrycker oss. Han bärgar sina skördar före tiden. Han tar våld och grymhet i sin tjänst. Han släpper loss brottet och oseden. Det finns inte den ogärning, som han inte låter ske på jorden, och det syns inte något slut på hans herravälde."

Vad finns det då att göra? Jo, vi måste på ett helt annat sätt värna livet, vardagslivet. Genom att hålla fast vid vardagslivets livsuppehållande gärningar och samtal visar Selma Lagerlöf var det finns läkedom mitt i våra trasiga liv.

Sände böner

Klockan halv åtta på morgonen den 16 mars 1940 dog Selma Lagerlöf på Mårbacka, 82 år gammal, Två citat fick belysa hennes syn på livet. En vän berättade, att Selma Lagerlöf sagt ill henne: "Liknelsen om punden är min egentliga religion." Tjänsten och förvaltandet var den ena polen. I ett brev till Ida Bäckman skrivet bara några månader innan hon dog, ser hon en gräns för möjligheten att förvalta pundet och be om förlåtelse för misslyckandet: ".... jag bara bad om förlåtelse för mig, fat-

tig, syndig människa. Och jag tyckte, att det var en så enfaldig och tarvlig bön, för vem var jag, att jag skulle be Gud förlåta just mig? Jag ville, att jag kunnat bedja om fred och om att hela världen skulle slippa krigens elände, men jag förmådde just bedja: "förlåt mig mina synder" om och om igen". Vad hon fann var, att det inte fanns någon gräns för tillgången till Guds nåd. Föreläsaren drog en parallell med Martin Luther, som också han såg spänningsfältet mellan tjänsten, som är begränsad och Guds nåd, som är obegränsad.

Tacktalet

När Selma Lagerlöf höll sitt tacktal för nobelpriset valde hon, tvärtemot vad alla väntade sig, att i berättelsens form återvända till sitt ursprung, sitt hem och sin familj och låter sin far bli samtalspartner. När hon 1920 i Svenska Akademien höll sitt minnestal över kronprinsessan Margaretha som dött, valde hon åter sagans form. Hon låter henne vara en välbärgad kvinna, som är ute och går på världens marknadstorg och intresserar sig för allt som händer. Hon ser barnen och de sjuka och tar del i allt. Men krig bryter ut och slagna och sårade drar förbi.

Kvinnan stannar kvar och sliter ut sig för alla nödställda. Mitt på torget är en marmortrappa rest. Uppför den går en gestalt, som liknar henne på torget. Och ju djupare hon går ner i eländet, desto snabbare rör sig ge-

Byta bil?

Reservdelar?

Eller behöver din bil service?

**VÄLKOMMEN
TILL OSS!**

Helmia Bil

Tibastvägen 8, Karlskoga • 0586-79 44 00
www.helmia.se

stalten uppför trappan. När hon dör utbryter stor sorg, men de sörjande som samlas gråter inte, utan bryter ut i lovsånger: "Säll är du, därför att du vandrade på jordens stigar och var väl hemma i denna världen, ropar de. Pris ske dig, därför att du gladde dig över jordelivets skönhet, åt dess rikedom och dess plikter! Pris ske dig, att du kunde uppfatta allt mänskligt, upphöja det låga, upprätta det förtappade!" Kvinnan valde mellan att stanna i tjänsten i det jordiska eller att befria sig från människorna. Sagan handlar om kronprinsessan Margaretha, men den skulle lika gärna ha kunnat handla om Selma Lagerlöf.

Stanna eller stiga

Margareta Brandby-Cöster inledde sin föreläsning med en skildring av sovrummet på andra våningen i Mårbacka, där Selma Lagerlöfs skor står. Ett par svarta skor, där den vänstra skons klack var en bra bit högre än den högra. Hela livet var hon präglad av sin hälta, men hon hade liksom Jakob i Bibeln berättelse också fått välsignelse med sig. Föreläsningen av-

lutades på följande sätt:

"Kampen i livet står alltså mellan att stanna i tjänsten i det jordiska eller att stiga uppåt och befria sig från de andra människorna. Och skorna är viktiga. Om man söker sig åt fel håll eller går på fel underlag, kan man halka på marmorn eller bli för trött. Men trots att Selma Lagerlöfs skor, de svarta med en högre och en lägre klack, som står under bordet i sovrummet på Mårbacka, bar henne långt ut i världen och högt upp i sålongerna och till Svenska Akademien, så förtröttades hon inte, när det gällde att se den utsatta människan och uppfatta allt mänskligt! Och allt detta med "fantasins rikedom och framställningens självfullhet" som gav henne Nobelpriset för hundra år sedan, år 1909."

Det var längesedan jag hörde ett föredrag, som lockade mig att läsa vidare. Det finns böcker av Selma Lagerlöf, som jag inte läst. Nu känner jag att jag måste läsa fler!

Jan Hammarstedt

Alla kort i ett kort – Prova på vårt nya **ALLKORT**
på Handelsbanken.

Bonus i form av aktivt fondsparande.

Handelsbanken

Kyrkbacken 1, Karlskoga, Tel 0586-72 11 00

Nobeldagen firades på sedvanligt sätt

Den 10 december samlades Rotaryklubbar, Odd Fellow och Karlskoga församling till en gemensam manifestation i Tingshusparken där man bl.a. lade ner en krans vid Alfred Nobels byst.

Kvällen inleddes med en konsert i Karlskoga kyrka, där organist Erika Sandström och kantor Helena Friman framförde en musikstund till Alfred Nobels ära. De spelade Three pieces för saxofon och orgel och konsert i F-dur för oboe och orkester av Vivaldi, allegro giusto, grave, allegro.

Efter konserten i värmen fortsatte deltagarna ut i vinterkylan för att hylla Alfred Nobels minne. Marschallerna lyste i mörkret och talet hölls i år av ? som också lade ner i krans.

(Det kommer mer text om musiken här, så lämna plats för det)

Svenska flaggor, Rotarys och Odd Fellows flaggor pryddes platsen vid Alfred Nobels byst där en krans lades ner under trumpetfanfärer.

Efter konserten i kyrkan förflyttade sig besökarna till Tingshusparken där tal och kransnedläggning skedde.

Karlskoga kyrkas nya organist heter Erika Sandström som tillsammans med kantor Helena Friman spelade fantastisk musik till Alfred Nobels ära i kyrkan. Ordförande Alf Rosberg tackade med blommor.

Foto: Monica Albertus

Ska du sälja din bostad?

Vårt spekulantregister är fullt
med folk som vill köpa den.

Kom in för en trevlig pratstund, konsultation
och få ett bra erbjudande med dig hem.

Fastighetsbyrå

Swedbank

Tel 0586-333 02. Kilgatan 1 (K-center), Karlskoga. www.fastighetsbyran.se

SMYCKA

SKÄRLUNDS
GULD & SILVER

K-Center
KARLSKOGA
Telefon 0586-300 58

Byggvaror till lågpris!

Linnebäck • Telefon 0586-72 20 10
www.nords.se

SVENSK FASTIGHETSFÖRMEDLING

Är du kär i en ny bostad?
Vi hjälper dig att göra slut med din gamla.

Bergsmansgatan 4, Karlskoga
Tel. 0586-552 00 • E-mail: sf.karlskoga@svenskfast.se • www.svenskfast.se

Telefon: 0586-362 75

Färg - Vägg - Golv - Städ

**Verktyg och förnödenheter
för industrin**

TOOLS

**Maskinvägen 1, 691 23 KARLSKOGA
Telefon 0586-640 80**

December månads traditioner och lucibesök på herrgården

Den 13 december bjöd Alfred Nobels vänner in till en försmak av julen. Filosofie doktor Karin Öman, tidigare ordförande i Karlskoga hembygdsförening och en ofta anlita föredragshållare med stort intresse för hembygden, höll ett föredrag med titeln "Traditioner i december", där hon jämförde gångna tiders traditioner med nutidens. Vad är tradition? Hur lång tid skall det ha gått innan något klassas som tradition? Är det så, att mycket handlar om vanor eller flitigt förekommande händelser? Nedan följer ett litet sammandrag av föredraget. Efter föredraget kom Karlskogas Lucia med tärnor på besök och sjöng ett flertal sånger. Det blev en eftermiddag som präglades av stämning och trivsel. Mellan de båda programpunkterna blev det kaffe, pepparkakor och glögg.

*AnnChristin Jern sålde lotter till Åsa och Rolf Lindberg. Till vänster ses Margareta Lilja.
Foto: Monica Albertus.*

Karin Öman:

-Det var nära att jag hade glömt den nionde december i år, Anna-dagen - en av min barndoms allra viktigaste dagar i veckorna före jul. Vi ringde alltid och gratulerade min farmor, som hette Anna och vi gratulerade min fader, som var född just på Annadagen och vi lade lutfisken i blöt! Den var noga utvald en tid innan. Nu sågades den i stycken och lades i blöt i en träbalja och sedan sköttes den om som ett spädbarn fram till julafton, då det stora eldprovet kom: var den tillräckligt lutad, tillräckligt urvattnad, höll den ihop?

Inget är sig likt

Lutfisken, skinkan, gröten, granen, julbocken, jultomten, nej, ingenting är sig likt från förr. Det står en aura kring orden - och den behåller vi och för vidare, men det som vi kallar traditionen omkring företeelsen, den är förändrad. Den förändras alltjämt, och så har den gjort genom århundraden. Vi brukar säga, att så länge vi behöver en tradition, så länge finns den kvar. Men den anpassas hela tiden till vår omgivande värld och växande erfarenhet.

Lutfisk i allhelgona

Lutfisken, den köper vi redan till "allhelgona". (Inte allhelgonahelgen, som

Karlskogas lucia med tärnor förhöjde adventskänslan när de kom på besök i herrgården och sjöng ett flertal vackra luciasånger. (Foto: Monica Albertus)

man sade förr, utan allhelgona). Alldeles ur tiden, precis som fastlagtidens semlor, som börjar säljas efter trettondagshelgen. Men de är med, båda två! Lutfisken säljs dessutom oftast i plast, kokas i ugn hur lätt som helst, och blir alltid bra.

Skinkan, nej vi slaktar inte i svinot-tan på lucia. Vi kan köpa färdigkokt skinka med spad - inplastad. Även färdigtrillade köttbullar, färdigstoppad julkorv. om vi nu inte föredrar en vegetarisk jul.

Mycket plast

Gröten, jodå den är förändrad den också. Den kan vi köpa färdig i en förpackning och bara värma. Granen är av plast och förvaras på vinden mellan varven. Ofta har man två stycken, en sätts ut redan till första advent och förses med ljusslingor. Det finns slingor kring allting numera. En del sitter kvar i träden hela året. Julbocken då, och julhalmen? Nja, det är svårt med

halm också. Det är annorlunda med skördandet nu. Så var rädd om de julbockar som finns. För att inte tala om tomten och julklapparna.

Ingenting är sig likt, men det finns en kärna i allting, "traditionen" finns där och går vidare, för vi behöver den ju! Värmen, gemenskapen "mitt i den kalla vinter, i midnatts mörka tid.....". Pysslandet, skapandet och kanske stillheten och friden, om den nu kan glimta fram i vår oroliga värld, som dygnet runt kommer oss allt närmare och närmare. Våra traditioner i december är knutna till både arbetsåret, kyrkoåret och naturåret. Advent, Nobelfest, Lucia, Jul och Nyår med allt vad de innebär av möda och förväntan, av glädje eller fruktan. Håll dem levande, de vanor som Du räknar som Dina traditioner! Du är en länk i kedjan, som börjar i ett avlägset - förr, en viktig länk i tiden.

Filosofie doktor Karin Öman höll föredrag om "Traditioner i december", där hon delade med sig av egna erfarenheter och klädde gamla traditioner i nutidsdräkt. Foto: Monica Albertus

Uppskattat Selma Lagerlöf-föredrag på Alfred Nobels Björkborn

Nobelmuseets vänner inledde höstens verksamhet med ett föredrag över ämnet "Vad gjorde Selma Lagerlöf efter Nobelpriset?"

Föredragshållare var teol. dr. Margareta Brandby-Cöster, som disputerat på avhandlingen: "Lutherska drag i Selma Lagerlöfs författarskap", och som på ett fascinerande sätt gav en delvis ny bild av Selma Lagerlöf. I år är det hundra år sedan hon fick Nobelpriset, som den första kvinnan i världen. Då var hon 51 år gammal och - omyndig

! Hon hade varit på förslag under flera år, men motarbetades av inflytelserika personer. Motiveringen i diplometylder: På grund av den ädla idealitet/ den fantasins rikedom och den framställningens själsfullhet som präglade hennes diktning. Till skillnad mot många andra litteraturpristagare fortsatte Selma Lagerlöf med sitt författarskap, men hon engagerade sig också i samhället på ett sätt som de flesta nog inte kände till. Rösträtten, freden och skrivandet var viktiga delar i hennes liv efter priset. Hon var den i Sunne kommun som betalade mest skatt och hon satt i kommunstyrelsen, där hon lät gubbarna prata och så till slut, när beslut skulle fattas sade att "jamen så här kan vi väl inte göra, jag föreslår detta....." Hon hade ingen rösträtt i

Ordförande Alf Rosberg tackade föredragshållare Margareta Brandby-Cöster som höll ett strålande föredrag om Selma Lagerlöf.

Foto: Monica Albertus

samhället men i Sunne blev det som hon ville.

Föredragshållaren drog intressanta paralleller mellan rösträtsfrågan, striden om kvinnliga präster och vigsel av homosexuella. Argumentet har alltid hetat: "Tiden är inte mogen". Men tiden är aldrig mogen.

Föredraget var det första i en serie med anknytning till nobelprisens ämnesområden, som Nobelvännerna planerat att genomföra under verksamhetsåret.

Jan Hammarstedt

*Vi stöder Nobelmuseet:
Vikers AB*

*Auktoriserad
hälsorådgivare*

Bergsmansgatan 2

Tel. 300 66

www.lifebutiken.se

Kungsvägen 35, Karlskoga
0771-22 44 88
nordea.se

Vilket sparande är bäst just för dig?

Ta kontakt med ditt Nordeakontor,
så finner vi tillsammans den spar-
form som passar dig bäst!

Gör det möjligt

Nordea

KVALITET OCH TRYGGHET

Bergsmansgatan 8 B Karlskoga

0586-33 555

Funderar du på att sälja din bostad? Ring oss för en kostnadsfri genomgång.

SÄLJ TRYGGT OCH SÄKERT - MED

Svenska HemMäklarna

Kvalité in i minsta detalj

Konferens • Restaurang • Hotell

Bofors Hotell

Förstklassigt kök och vacker miljö.
Vi serverar lunch 11.30-13.00
Husmanskost och Affärslunch.
Middag från kl. 18.00 à la carte.
Bordsbeställning 0586-811 09

Bofors Hotell

Bofors Hotell, 691 80 Karlskoga, telefon 0586-811 00, telefax 0586-811 50
mail: boforshotell@boforssupport.saab.se, www.boforshotell.com

elkedjan

Waldenhagens

 ELEKTRISKA AB

Torget 16 • 691 31 Karlskoga • Telefon 0586- 300 24

KRONHALLEN

KARLSKOGA & DEGERFORS

Nobelprisen och forskningen

Denna krönika var publicerad i Karlskoga-Kuriren den 3/12-09 och är undertecknad Jan Hammarstedt, flitig debattör i Karlskoga.

I dagarna samlas nobelpristagare och forskare från hela världen, för att delta i den högtidliga prisutdelningen. Jag undrar hur många av deltagarna som känner till den roll som Alfred Nobels Björkborn i Karlskoga har spelat, för att det över huvud taget skulle bli några nobelpris? Om det inte hade fastslagits av en fransk domstol, att Alfred Nobels hem var Björkborn, därför att han där hade sina hästar och vagnar stationerade, så hade testamentet behandlats av en fransk domstol. Denna hade enligt sakkunniga bedömare inte godkänt testamentet och nobelprisen hade inte funnits. Nu kunde Karlskoga tingsrätt godkänna testamentet.

Ragnar Sohlmans insats kan inte nog berömmas. När jag satt som kommunens representant i styrelsen för Nobelmuseet försökte jag få programmet Snillen spekulera, där nobelpristagarna diskuterar med varandra, att förläggas till Björkborn, men det

fanns inte minst gehör för den tanken i Stockholm.

Fem damer

Det intressanta med årets nobelpris är, att det för första gången sitter fem damer tillsammans med fem män på podiet: Elisabeth Blackburn och Carol Greider i medicin, Ada Yonath i kemi, Herta Muller i litteratur och Elinor Ostrom i ekonomi. Så många kvinnor har aldrig tidigare fått nobelpriset och man undrar om det verkligen skett ett trendbrott? Det var på tiden! Nu får de som utser fysikpriset ta sig samman. Där har man inte lyckats hitta en enda kvinnlig nobelpristagare på fyrtiosex år. Kanske beror det på att Nobelkommittéerna är totalt mansdominerade.

Det är alltid intressant att höra hur de olika pristagarna presenteras, För en humanist är förstås litteraturpriset intressantast och man begriper vad som sägs. Det är glädjande att det på senare år framträtt företrädare för de naturvetenskapliga områdena, som gjort utomordentligt intressanta och begripliga presentationer.

Vad vet de unga?

För några månader sedan presenterades en undersökning om vad unga vet om forskning. Den visade,

att inte mer än fjorton procent av ungdomarna kan nämna någon nu levande svensk forskare och att det vanligaste svaret var Alfred Nobel! Nittiosju procent av gymnasieungdomarna har små eller inga kunskaper alls om forskning och varannan elev vet ingenting alls. Det låter bedrövligt, men tänk efter: hade resultatet blivit så mycket bättre om man frågat vuxna?

Vilken nytta?

Hur många vet vad det är för skillnad mellan grundforskning och tillämpad forskning. Grundforskning går ut på att finna sammanhang i naturens skeende, Faraday och Maxvell, fram-

stående grundforskare inom elektrotekniken, forskade för att förstå utan att från början kunna förutse, vilka konsekvenser deras forskningar kunde få. Det berättas, att Faraday under en föreläsning fick frågan, vilken nytta man hade av hans forskningar. Faraday svarade ilsket; "Vilken nytta har man av ett nyfött barn? Det är lättare att få medel till tillämpad forskning, eftersom man ser vart den leder, men slår vi inte vakt om grundforskningen kan det på sikt få förödande konsekvenser.

SAAB

Saab Bofors Dynamics

BAE SYSTEMS

→B→ BOFORS

TODAY TOMORROW TOYOTA

Provkör hos oss!

Aukt. återförsäljare för Toyota

Lödarevägen 2
691 37 Karlskoga
Telefon 0586-524 00

BHARAT FORGE KILSTA

DRIVING INNOVATION

Olja och sprängämnen - sprängämnen till Texas

Vid senaste årsmötet fick vi en ingående beskrivning av nobelfamiljens engagemang i oljeindustrin i Ryssland, Just oljeindustrins behov av sprängämnen har varit drivande för en viktig del av sprängämnesutvecklingen i Karlskoga. En konsekvens av detta är, att den tillverkning som tidigare riktades mot militära behov i allt större utsträckning används i civila applikationer, där just oljeindustrin är en stor användare. Per Sjöberg (Ph,D) Technical Sales manager inom EURENCO Bofors AB beskriver här en intressant utveckling av sprängämnestillverkningen i Björkborn.

Kalla tider

När kalla kriget tog slut för fyrtio år sedan startade en på annat sätt kall tid på krutbruket. På några år sjönk volymerna med över hälften. De sprängämnen som idag köps till svenska försvaret från oss "ryms i byxfickan". Ändå finns vi kvar till skillnad från många andra krutbruk! Situationen är inte unik för oss. Perioder av avspänning har kommit och gått. Få företag har presenterat ett bredare spann på kemikalier och kemitekniska produkter som Eurenco Bofors, historiskt mer känt som Nobelkrut, Det är därför vi kunde fira hundraårsjubileum år 1998. Inte minst inom läkemedel och polymertekniska produkter har lycko-

samma satsningar gjorts, som hållit igång bruket till dess vår kompetens inom militära explosiver åter igen har uppskattats. Då, när muren föll saknades forskningsresurser, att skapa helt nya produkter. Den här gången har vi i stället hittat nya användningar för våra militära sprängämnen. Sedan åttiotalet har andelen civila kunder ökat från några obetydliga procent till över femtio.

Inte så lätt

I Kiruna har malmbrytningen byggts ut. Vad vi tidigare kallade andra och tredje världen sprängs berg för ny infrastruktur i alltmer ökat tempo. Med detta konstaterat är det logiskt att tänka sig, att det borde vara lätt att finna avsättning för sprängämnen. Detta är inte sant. Inga tillverkare av militära explosivämnen har lyckats sälja till gruvor. Det är knappast sprängkraften som är problemet. Man kan komponera en bergsprängarladning baserad på militära sprängämnen, som skulle slå sönder betydligt mer berg än en dynamit eller s.k slurry sprängämnen. De flesta har nog försökt. Vi anställde säljare och ingenjörer från Gyttorp på åttiotalet i en ambition att finna civila kunder, utan att lyckas. De tekniska fördelarna vi kunde erbjuda framstod som obetydliga, när vi visade prislappen för inköparna uppe i Norrland.

Det är förmodligen så, att militära sprängämnen aldrig kan användas för bergsprängning av ekonomiska skäl. Ett undantag utgör återvunna militära sprängämnen, som kommer från demilitariseringsprojekt, där gammal ammunition skrotas och plundras på sina explosivämnen. Ur vår synvinkel är detta en konkurrerande verksamhet.

Dyr tillverkning

Prisskillnaden beror naturligtvis på den högre tillverkningskostnaden. Ett militärt sprängämne måste uppfylla betydligt högre krav på lagringsstabilitet och prestanda än ett civilt, Civila sprängämnen tillverkas och används i stort sett direkt. Militära sprängämnen används oftast inte alls. I decennier ligger de i mobiliseringsförråd som avskräckning De ska likväl kunna initieras och detonera med samma inneboende kraft de hade när de levererades, som den dagen den lede Fi kravlar upp på våra stränder. När man skjuter ut en 155 mm granat ur en haubits utsätts laddningen för en acceleration av 60.000 G. Detta är endast ett urval av de skallkrav militärerna ställer. Krav som tillverkare av dynamit och pumpbara gruvsprängämnen inte behöver reflektera över. De sprängämnen vi saluför är kanske tio gånger dyrare att tillverka. Därför har det varit en teknisk och kommersiell utmaning, att hitta civila kunder för de nitroföreningar vi syntetiserar.

Civila kunder

Mot den bakgrunden var det då för fyrtio år sedan oväntat, att vi idag levererar mer än hälften av vår tillverkning för civilt bruk med god förtjänst. Men ännu mer oväntat var det nog, att det var HNS, det dyraste av de sprängämnen vi tillverkar, som skulle stå för vår inbrytning på den civila marknaden. HNS säljs för flera tusen kronor per kilo! Hur kommer det sig? Företrädesvis bönder, men även fritidshusägare känner till hur man kan få nytt liv i en gammal vattenbunn som sinat. Gamla brunnar gör det när de små sprickorna i berggrunden där tillrinningen sker, med åren slammas igen.

Då slänger man ner dynamit med en detonator i en plastpåse och smäller av. Tryckvågen får sprickorna i berggrunden att vidgas några millimeter och brunnen levererar åter den viktigaste förutsättningen för alla mänskliga boningar. Idag använder man istället luftkompressorer, för att generera övertrycket.

Pedagogisk bakgrund

Men det är inte här HNS används. Exemplet med brunnen ovan är snarare en pedagogisk bakgrund till det som nu ska beskrivas. Allt eftersom oljepriset skjuter i höjden borrar det allt djupare efter det svarta guldets. Det är viktigt, att krama ut även de sista oljedropparna ur marken runt

varje borrhål. Precis som vattenbrunnar sinar även dessa hål. Men är kan man inte använda dynamit. Temperaturen ökar med ungefär tio grader för var hundra meter håldjup. Idag borras det på flera tusen meters djup. Särdeles varmt blir det, när hålet börjar på havets botten, som till exempel i Mexikanska golfen eller ute på Nordsjön. Alla sprängämnen sönderfaller när temperaturen ökar. Molekylerna börjar vibrera av värmen och faller till sist sönder som ett korthus. HNS har visat sig bestå av särdeles starka bindningar och är robust till uppemot 300 grader Celcius, vilket skiljer det från i stort sett alla andra sprängämnen, som faller isär, åtminstone vid hundra grader lägre temperatur.

RSV laddningar

Jämförelsen med en påse dynamit i en plastpåse är en grov förenkling, även om principen stämmer. Oljebolagen har utvecklat konstruktioner så kallade Perforator Guns, De består av en spiral, som förs ner i borrhålet. På spiralen sitter hundratals ibland tusentals små laddningar med en sprängkraft, som är riktad horisontellt ut i hålet. Eftersom laddningarna sitter på en spiral blir resultatet av sprängningen, att den oljeförande skiffern penetreras som en schweizerost nerifrån och upp och åt alla håll. Principen visas i bilden nedan. På så sätt kan produktionen ökas betydligt från varje hål och färre hål behöver borras, för att

tömma en oljefyndighet, Den riktade sprängverkan uppnås med så kallade RSV-laddningar, De utvecklades i Tyskland under andra världskriget och användes för att bekämpa bepansrade fordon. Då de träffade slog de hål på stridsvagnarna. Det svenska granatgeväret Carl Gustav, som tillverkas i Karlskoga innehåller ett halvkilos laddning med riktad verkan. Den slår hål på en halvmeter pansar! Laddningarna i en Perforator är betydligt mindre, 20 till 30 gram styck. De tillverkas genom att sprängämnet pressas på en kon av plasmabildande metall. När sprängämnet detonerar bildas en stråle av metallplasma, som likt en kula äter sig genom borrhålets fordringsrör och ut i berget. Totalt tillverkas miljontals laddningar åt våra kunder.

In på marknaden

Vi kom in på marknaden genom ettsamarbete som startade på 1980-talet med Schlumberger från Houston. Vid sidan av Halliburton från Dallas är de det största företaget i branschen och utgör världsomspännande koncerner inom oljefältsindustrin. Till sammans med Schlumberger tog vi fram en komposition baserad på HNS som uppfyllde kraven på pressbarhet och temperaturstabilitet. Idag används HBS från oss av alla betydande tillverkare av perforeringsladdningar. De ligger alla på vägen mellan Houston och Dallas. Oljeprospektering är fortfarande en

sak för Texas, som det har varit sedan 1920-talet.

Lättdoserat pulver

Ett pulver är heller inte alltid ett bra pulver. Man brukar säga ”det finns mycket på ett spätt”. Det gäller sannerligen för ett pulver, som ska integreras som råvara i en kontinuerlig tillverkning, där avbrott är i stort sätt förbjudna och obönhörligen leder till byte av leverantör. Helt avgörande för att pulvret ska kunna doseras kontinuerligt utan att något hänger upp sig med produktionsavbrott är naturligtvis att sprängpulvret är lätt att dosera. Det är här ett bra pulver gör skillnaden. Du kan själv göra ett experiment hemma, Mät tiden det tar att hålla en påse florsocker genom en tratt. Mät sedan samma sak med torrt pärlsocker. Det är troligt att du inte behöver utföra försöket för att inse, att det pärlformade sockret rinner betydligt snabbare. Är tratten trång kommer du knappast att få igenom det dammande florsockret. Men det är inte bara partikelstorleken som avgör. Ett barr kan antas ha samma volym som ett sockerkorn. Men vad tror du händer om du försöker hålla barr genom tratten? Det blir tvärstopp om tratten är smal. En likformig partikel rinner alltid bättre än en partikel, där formen är utdragen. Bäst rinner naturligtvis kulformat material. Sprängämnens kristaller går inte att tillverka som sfäriska partiklar, i vart fall inte på det sättet vi tillverkar dem,

men vi kan göra dem mycket likformiga.

Nedan ser du en mikroskopbild på våra HNS kristaller. De ser ut som slipade briljanter. De är inte runda, men mycket likformiga och rinner mycket snabbt och enkelt genom de hungriga doseringsmaskinerna i Texas.

VÅRENS PROGRAM

18/2 kl 18.30 “Så började det - hur fortsätter vi?”

Jan Hammarstedt och John Waller samtalar om hur man arbetade för att skapa en opinion för Nobelmuseet. Elisabeth Röckert och Hans Johansson berättar om framtidsplaner. Servering och lottförsäljning.

Den 25/3 kl 18.30 ÅRSMÖTE i Björkborns herrgård med sedvanliga förhandlingar. Därefter föreläsning av f.d. Mosjö-prästen Lennart Lundström, som talar över ämnet “Drömmen om en bättre värld”.

Lennart Lundström är känd för sin fascinerande talekonst med både humor och allvar.

Den 31/4 blir det traditionellt valborgsmässofirande i parken med Kulturskolans orkestrar och körer. Kaffe och korvförsäljning.

VÄLKOMNA

Var 20:e sekund, varje timma, dygnet runt får en patient någonstans i världen ett tandimplantat från Nobel Biocare. Det var den unge forskaren Per-Ingvar Brånemark som 1952 gjorde den banbrytande upptäckten att titan kan växa samman med levande benvävnad.

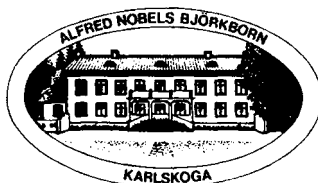
1965 behandlades första patienten med tandimplantat och 1981 bildades det företag som skulle komma att höja livskvaliteten för miljontals människor världen över.

Nobel Biocare är ett globalt bolag med 2 400 anställda. Våra produkter säljs i drygt 70 länder. Tillverkning sker vid sex anläggningar i Sverige, USA, Japan och Israel. I Karlskoga tillverkas de tandimplantat av titan som gjort vårt företag världsberömt. Något att vara stolt över!

www.nobelbiocare.com

Nobelmuseet

Karlskoga

Besök **Alfred Nobels sista hem** i Sverige, Björkborns Herrgård, upplev en dramatiserad guidning och se hans **laboratorium** med originalutrustning. **Bofors industrimuseum** på Björkborn visar en 350-årig industrihistoria.

Fiffiga huset, intill laboratoriet, är en experimentverkstad för alla åldrar.

Mellan 1/6 - 31/8 öppet tisdag - söndag 11.00-16.00.

Vi tar emot på övriga tider efter förhandsbokning.

Konferensmöjligheter finns. Kaffestuga

Ring för mer information 0586-834 94

Swedbank

Karlskoga • Tel 0586 - 648 00

PRISMA

Välkommen till oss i Nya Folkets Hus!

Tel. 0586-315 90 alt 070-68 315 90

Vi servar dig med:

DAGENS LUNCH ALT. MATLÅDA • CATERING
MIDDAGSBESTÄLLNINGAR • STYRELSEMÖTEN
KONFERENSER • BEGRAVNINGSKAFPE M.M.

Dessutom kan du få hjälp med att sy om och sy nytt i vår systuga.

Vi är till för Dig

- året runt
- dygnet runt
- i alla väder

Energi & Miljö

www.karlskogaenergi.se

TEL 555 55

interflora®

KARLSKOGA URAFFÄR AB

Torget 14, 691 23 KARLSKOGA • Telefon 0586-530 75

Vi tandläkare stöder Nobelmuseet:

Helena Tollstoy

•

Catarina Rydberg Lundin

•

Magnus Hansson

•

Susanne Morfeldt-Hafstrand

•

Jan Danielsson Munhålsa

Kreativ kemi för nya läkemedel

Med amerikanska ägare och kunder över hela världen lever Cambrex Karlskoga i en internationellt präglad miljö. Vi jobbar med avancerad organisk kemi med fokus på att utveckla processer och leverera produkter till innovativa läkemedelsföretag. Idag tillverkas framför allt aktiva läkemedelssubstanser och läkemedelsintermediat i allt från gramskala till tiotals ton.

Vi finns på Björkborns industriområde och har 350 anställda.

Cambrex Karlskoga AB
Tel 0586-78 30 00
www.cambrex.com/karlskoga
karlskoga@cambrex.com

Intendent Hans Johansson har ordet

Museiverksamheten vid Nobelmuseet i Karlskoga har den senaste tiden inriktats på förbättringar av olika delar av museets utställningar och samlingar.

Kameran

Säkerhetsmontern i den smala gången på herrgårdens övervåning har ordnats om och två nya föremål har placerats i den. Den ena är en av Alfred Nobels kameror, en stor träkamera med ett negativformat på 13 x 18 cm. I ett fotoalbum vi har i arkivet finns ett foto av Alfred Nobel och Unge i trädgården i San Remo. Det är troligt, att bilden är tagen med den kameran.

Bordslampan

Det andra föremålet är en elektrisk bordslampa i jugendstil, som med största sannolikhet har ägts av Alfred Nobel. Den har kommit till Nobelmuseet från Svenska akademiens nobelbibliotek en gång och uppges i ett brev ha ägts av Alfred Nobel. Tidigare har den stått i sängkammaren, men har bedömts vara så speciell och värdefull, att den förtjänar att stå i säkerhetsmontern.

Fiberoptik

I samband med omordningen har även belysningen av montern arrangerats om. Det är en fiberoptik, där belysningskällan ligger utanför montern. Den ljusgivare som finns inne i

montern avger ingen värme och ingen UV-strålning.

Testamentet

Vid sidan av säkerhetsmontern har i många år suttit en uppfordrad kopia av Alfred Nobels testamente. Dessa skyltar har vi upplevt som slitna och inte så attraktiva, så en omkopiering har känts behövlig. Nu exponerar vi testamentet som en transparent plastfilm som har placerats på en ljuskälla. Denna ljuskälla, som heter Thinlight är en tunn skiva, som lyser då den kopplats in till elektricitet. Det fyrsidiga testamentet har kopierats i A2-format och är placerat ovanpå denna skiva och läsbarheten och prydligheten har ökat avsevärt.

Nobels vagn

Nobels vagn har sedan lång tid stått i ett av uthusen vid gårdsplanen. Då vagnen har visats för publik har helt enkelt garagedörrarna öppnats. Denna exponering av vagnen har varit djupt otillfredställande, därför att vagnen

utsatts för fukt, temperaturväxlingar, damm från gårdsplanen, fåglar och annat flygfä. Därför har den flyttats in i nora delen av Stallet, där 40 mm kanonutställningen finns. Plats har beretts genom att delar av den befintliga utställningen omlokaliserats i lokalen. Vagnen har placerats på ett podium av trä, fått nya avgränsande rep kring sig och belysning arrangerad. Vagnen ger idag ett mycket bättre intryck och kan ses från flera håll. Om det verkligen är en vagn som ägts av Alfred Nobel forskar vi just nu om, med hjälp av Karl-skoga Bergslags Hembygdsförening.

Uppdatering av listor

De flesta föremål vi visar i utställningarna ägs av Nobelstiftelsen, som i sin tur deponerat dem hos Tekniska museet i Stockholm. Det museet har i sin tur deponerat föremålen till oss. För att hålla ordning på föremålsregistren företar Tekniska museet inventeringar av de utdeponerade samlingarna.

Konservatorsassistenten Nedeljko Begenisic tillbringade totalt tre arbetsdagar här och gick igenom hundratala föremål tillsammans med intendenten. Genomgående kan man säga, att föremålen tidigare var ganska svagt beskrivna och saknade foton i de handlingar från 1980-talet som fanns som grund. Nu har listorna uppdaterats ordentligt, föremålen fotograferats och flera bortkomna föremål har identifierats.

Förvaringsråd

I samband med detta arbete har laboratorieutställningen ordnats på ett mer trovärdigt sätt. Till exempel har alla kemiska preparatflaskor placerats i ett låst skåp. Kemisten Bo Gustavsson har gått igenom dem och hjälpt oss med korrekt benämning och råd om förvaring.

Nya informativa texter och fotografier till ledning för besökarna har tagits fram.

Nobelmuseet behöver volontärer!

Nobelmuseet avser att öka tillgängligheten till museets olika delar, bl.a. kommer Fiffiga huset att hållas öppet ett antal dagar under sportlovet. För att minska påfrestningarna för museets personal, och kostnaderna för museet har frågan framförts, om det finns intresse bland föreningens medlemmar att ställa upp som volontärer. Till en början är det fråga om att vara närvarande samt stödja besökare med information. På sikt kan detta utvecklas allt efter de olika behov som uppstår. Museet stöttar med erforderlig information och utbildning.

Här finns en möjlighet att aktivt stödja museet!

Kontakta Elisabeth Röckert på tel 0586-83730 eller mobil 070-4162550

Spongs

B O K H A N D E L

Bergsmansgatan 4, Box 30, 691 21 Karlskoga
Telefon: 0586-374 00 • Telefax 0586-398 32

Provkör
Din nya SAAB,
CHEVROLET
eller OPEL
hos oss!

BIVA

SAAB • KARLSKOGA • OPEL

TIBASTVÄGEN 10, KARLSKOGA
Tfn 0586-364 50

Vi har öppett alla dagar till 21

KARLSKOGA

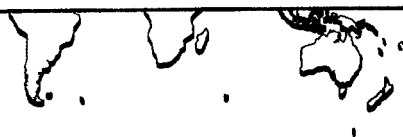
en del av NSUM VÄRMLAND

S|E|B

Karlskoga
Telefon 0771-62 10 00

Med världen som arbetsfält

Chematur Engineering är ett ingenjörsföretag, som har dotterbolag i Sverige, USA, Tyskland och Finland samt säljkontor i Hongkong och Indien. Vi projekterar och uppför kemiska fabriksanläggningar runt om i världen. På huvudkontoret i Karlskoga är vi 70 medarbetare.

www.chematur.se

B

Avsändare: Monica Albertus, Nyponvägen 1, 691 47 Karlskoga

Plats för eftertanke

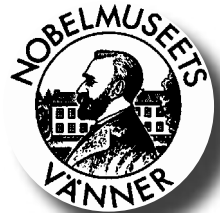
Svenska kyrkan

KARLSKOGA FÖRSAMLING

Medlemsavgift för 2010

Medlemsavgiften för 2010 är:

Medlem	Avgift	Ständig medlem
Enskild	125 kr	1.250 kr
Familj	200 kr	2.500 kr
Företag		6.500 kr

Medlemsavgiften betalas på bankgironr: 5967-5074

Inbetalningskort bifogas

OBS

För att minska föreningens kostnader skickas inbetalningskort ut via denna tidskrift. Vi ber därför den som redan betalat in för ständigt medlemskap, att ignorera denna uppmaning.

Gå gärna in på vår hemsida www.nobelmuseetsvanner.se

OBS Medlemmar har fri entré till Nobelmuseet under ordinarie öppettider.